EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 14.9.2016
COM(2016) 594 final

2016/0284 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av programföretagens onlinesändningar och vidaresändningar av tv- och radioprogram

(Text av betydelse för EES)

{SWD(2016) 301 final}
{SWD(2016) 302 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Digital teknik underlättar distributionen av och tillgången till verk och andra skyddade alster, och 49 % av europeiska internetanvändare skaffar musik, audiovisuellt innehåll och spel online[1]. Programföretag och leverantörer av vidaresändningstjänster investerar allt mer i utveckling av digitala tjänster och onlinetjänster för distribution av radio- och tv-program. Programföretagens onlineutbud omfattar i synnerhet samsändningstjänster (tv/radiokanaler som sänds online parallellt med den traditionella satellit-, kabel- eller marksändningen), catch up tv-tjänster[2] och poddradio. Trots det ökade utbudet av onlinetjänster har europeiska medborgare som bor i andra medlemsstater sällan tillgång till programföretagens program online. Dessutom varierar vidaresändningstjänsternas utbud av tv- och radiokanaler från andra medlemsstater runtom i EU.

Varje dag sänder programföretag ett stort antal nyhets-, kultur-, politik-, dokumentär- och underhållningsprogram som de sänder med licens från andra eller producerar själv. Dessa program innefattar en mängd skyddat innehåll som musikaliska, litterära, audiovisuella och grafiska verk. Detta kräver en komplicerad klarering av rättigheter med en mängd olika rättsinnehavare. Ofta måste rättigheterna klareras på en mycket kort tid, speciellt när man gör nyhets- och aktualitetsprogram. För att kunna tillhandahålla tjänster över gränserna måste programföretag ha de rättigheter som krävs för de berörda territorierna, och detta gör det ännu mer komplicerat att klarera rättigheter. För satellitsändningar har klareringen av rättigheter underlättats genom tillämpningen av den ursprungslandsprincip som fastställs i direktivet om satellit- och kabelsändningar (direktiv 93/83/EEG) och som ger programföretag rätt att klarera rättigheterna i endast en medlemsstat. Det direktivet gäller inte när ett programföretag klarerar rättigheter för sina onlinetjänster.

Operatörer av vidaresändningstjänster, som paketerar ett stort antal tv- och radiokanaler, möter också svårigheter när de ska skaffa de rättigheter som de behöver för att vidaresända programföretags tv- och radioprogram. Direktivet om satellit- och kabelsändningar föreskriver ett system med obligatorisk kollektiv förvaltning för vidaresändning via kabel av tv- och radiosändningar från andra medlemsstater. Det här systemet, som underlättar klarering av rättigheter, omfattar inte vidaresändningstjänster som tillhandahålls på andra sätt än via kabel i slutna elektroniska kommunikationsnät, såsom IP-tv (tv/radio över slutna IP-baserade nätverk). Det är därför mycket invecklat för operatörer av sådana vidaresändningstjänster att klarera rättigheter för att kunna tillhandahålla sina tjänster, i synnerhet när de vidaresänder tv- och radiosändningar från andra medlemsstater.

Detta förslag syftar till att främja det gränsöverskridande tillhandahållandet av onlinetjänster som är anknutna till sändningar och att underlätta digitala vidaresändningar över slutna nätverk av tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater genom att anpassa unionens rättsliga ram. Genom att ta itu med de svårigheter som hör ihop med klarering av rättigheter skapas förhållanden som ger programföretag och operatörer av vidaresändningstjänster möjlighet att erbjuda större tillgång till tv- och radioprogram runtom i EU. Detta förslag kommer därmed att främja konsumenternas tillgång till mer tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater, både genom programföretags anknutna

---

[1] Källa: Eurostat, EU-undersökning om hushålls och privatpersoners IKT-användning, 2014.

[2] Catch up-tjänster ger konsumenterna möjlighet att se program när det passar dem, men programrättigheterna är vanligen klarerade för en begränsad tidsperiod, i allmänhet 7–30 dagar efter sändning.

onlinetjänster och vidaresändningstjänster. Genom förslaget införs ett gemensamt tillvägagångssätt i unionen samtidigt som en hög skyddsnivå bibehålls för rättsinnehavarna. På så sätt bidrar förslaget till att den inre marknaden fungerar som ett område utan inre gränser.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

I strategin för den digitala inre marknaden[3] läggs ett antal initiativ fram för att skapa en inre marknad för digitalt innehåll och digitala tjänster. Kommissionen tog ett första steg i december 2015 genom ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om säkerställande av gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden[4].

Detta förslag återspeglar ett av huvudmålen i strategin för den digitala inre marknaden: att användare i hela EU i större utsträckning får onlinetillgång till tv- och radioprogram. Främjande av det gränsöverskridande tillhandahållandet av onlinetjänster som är anknutna till sändningar och underlättande av digitala vidaresändningar av tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater är ett betydande steg som tar itu med ett särskilt hinder för gränsöverskridande tillgång till sändningsinnehåll till användarnas förmån.

Detta förslag stämmer överens med de rättsliga instrumenten på upphovsrättsområdet, i synnerhet direktiv 93/83/EEG, direktiv 2001/29/EG, direktiv 2006/115/EG och direktiv 2014/26/EU. De direktiven bidrar i likhet med detta förslag till den inre marknadens funktion, säkerställer en hög skyddsnivå för rättsinnehavare och underlättar klareringen av rättigheter.

Detta förslag bidrar också till en förbättring av den gränsöverskridande räckvidden för audiovisuella medietjänster, och kompletterar därmed direktiv 2010/13/EU[5].

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Enligt artikel 167 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska unionen beakta de kulturella aspekterna då den handlar enligt fördragen. Genom att underlätta tillgången till tv- och radioprogram skulle detta förslag förbättra tillgången till kulturellt innehåll, nyheter och information.

Detta förslag bidrar till att främja konsumenternas intressen genom att främja mer tillgång till tv- och radioprogram från andra medlemsstater och är därför förenligt med EU:s politik på konsumentskyddsområdet och med artikel 169 i EUF-fördraget.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Den rättsliga grunden för detta förslag till förordning är artikel 114 i EUF-fördraget. Denna artikel ger EU befogenhet att besluta om åtgärder som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera. Detta inbegriper friheten att tillhandahålla och motta tjänster.

EU har harmoniserat de rättigheter som är relevanta för onlinespridning av verk och andra skyddade alster samt för vidaresändning av tv- och radioprogram (i synnerhet

[3] COM(2015) 192 final.
[4] COM(2015) 627 final.
[5] EUT L 95, 15.4.2010, s. 1.

mångfaldiganderätten, rätten till överföring till allmänheten och rätten till tillgängliggörande) i direktiv 2001/29.

Detta förslag till en förordning syftar till att underlätta klarering av rättigheter för programföretags anknutna onlinetjänster genom att införa en ursprungslandsprincip, enligt vilket den handling som är relevant i upphovsrättshänseende endast sker i den medlemsstat där programföretaget är etablerat. Det underlättar också klarering av rättigheter för vidaresändningstjänster som tillhandahålls över slutna nätverk (andra än kabelnät), genom att införa bestämmelser om obligatorisk kollektiv förvaltning. Målet med förslaget är att bland annat beakta de tekniska förändringar som gör det nödvändigt att anpassa den tidigare harmoniserade rättsliga ramen.

Det föreslagna instrumentet är en förordning på grund av behovet av att säkerställa att bestämmelserna bidrar till att målet uppnås på ett enhetligt sätt och är direkt tillämpliga.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Den fråga som detta förslag gäller, det vill säga att användare runtom i unionen ska få större tillgång till tv- och radioprogram, är per definition av gränsöverskridande karaktär. Endast ett unionsinstrument kan inrätta en bestämmelse som tillämpar ursprungslandsprincipen på gränsöverskridande sändningar av tv- och radioprogram. När det gäller utövandet av vidaresändningsrättigheter kan endast ett unionsinstrument avskaffa den befintliga marknadsfragmenteringen i fråga om hur rättigheter förvaltas för digitala vidaresändningstjänster, och därigenom säkerställa rättslig säkerhet för vidaresändningsoperatörer. Trots detta bör medlemsstaterna fastställa vissa särskilda bestämmelser om tillämpningen av obligatorisk kollektiv förvaltning på vidaresändningstjänster som tillhandahålls via slutna nätverk.

- **Proportionalitetsprincipen**

Genom förslaget inrättas mekanismer för att underlätta klarering av upphovsrätt och närstående rättigheter i fråga om vissa typer av onlinesändningar och vidaresändningar av tv- och radioprogram över slutna nätverk. Förslaget är riktat och täcker endast vissa marknadssegment (programföretags anknutna onlinetjänster och vissa vidaresändningstjänster som tillhandahålls via IP-tv och andra slutna elektroniska kommunikationsnät) medan andra tjänster (t.ex. beställtjänster som inte har direkt anknytning till en sändning) inte omfattas av förslaget. Förslaget förpliktigar inte programföretag att tillhandahålla sina anknutna onlinetjänster över gränserna och förpliktigar inte heller operatörer av vidaresändningstjänster att erbjuda program från andra medlemsstater. Förslaget hindrar inte heller parterna från att utöva avtalsfriheten att begränsa utnyttjandet av de rättigheter som påverkas av ursprungslandsprincipen i enlighet med unionslagstiftningen.

Den ursprungslandsbestämmelse som gäller vid klarering av rättigheter för programföretags anknutna onlinetjänster tillämpas för att lokalisera de handlingar som är relevanta i upphovsrättshänseende bara i syfte att utöva rättigheterna (t.ex. skaffa licens). Därför påverkar inte ursprungslandet lokaliseringen av den handling som är relevant i upphovsrättshänseende när rättigheterna inte har klarerats (t.ex. vid sändning utan tillstånd).

När det gäller rättigheterna till vidaresändning påverkar förslaget endast utövandet av vidaresändningsrättigheterna medan rättigheterna i sig inte förändras. Dessutom gäller förslaget bara vidareutsändningar i den mån de gäller tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater.

- **Val av instrument**

En förordning är direkt tillämplig i medlemsstaterna och detta instrument garanterar därför att bestämmelserna tillämpas på ett enhetligt sätt i hela unionen och att de träder i kraft samtidigt. På så sätt säkerställs fullständig rättslig säkerhet för tjänsteleverantörer som har verksamhet på olika territorier. Den direkta tillämpligheten för bestämmelserna i förslaget skulle hindra rättslig splittring och tillhandahålla harmoniserade bestämmelser som underlättar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tv- och radioprogram online och av vidaresändningstjänster.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Kommissionen har utfört en utvärdering av direktiv 93/83/EEG[6] och i synnerhet av ursprungslandsprincipens effektivitet och relevans såsom den tillämpas på satellitsändningar, och av bestämmelserna om obligatorisk kollektiv förvaltning för vidaresändning via kabel. Utvärderingen visade att dessa mekanismer har underlättat klareringen av upphovsrätt och närstående rättigheter för gränsöverskridande satellitsändningar och för samtidiga vidaresändningar via kabel av sändningar från andra medlemsstater. Den visade dock också att direktiv 93/83/EEG – på grund av bestämmelsernas teknikspecifika karaktär – inte är tillämpligt på de nya digitala tekniker som används för sändning och vidaresändning av tv- och radioprogram och har dykt upp under de senaste åren.

- **Samråd med berörda parter**

Ett offentligt samråd om översynen av direktiv 93/83/EEG genomfördes den 24 augusti–16 november 2015[7]. De svarande ombads ge synpunkter på hur bestämmelserna om klarering av rättigheter för satellitprogramföretag och kabeloperatörer fungerar och bedöma om det finns ett behov av att utvidga dessa bestämmelser till onlinesändningar och vidaresändningar via andra kanaler än kabel. Dessutom förde kommissionen 2015–2016 djupgående diskussioner med berörda parter (offentliga och kommersiella programföretag, teleoperatörer, rättsinnehavare och kollektiva förvaltningsorganisationer) för att diskutera frågor kring onlinesändningar och vidaresändningar av tv- och radioprogram.

Konsumenter understöder i allmänhet en bred utvidgning av ursprungslandsprincipen till att omfatta alla onlinetjänster, även om vissa av dem anser att denna mekanism kanske inte räcker till för att säkerställa gränsöverskridande tillgång. Alla public service-programföretag och kommersiella radiokanaler vill att ursprungslandsprincipen ska tillämpas på sändningsanknutna onlinetjänster. Däremot har kommersiella programföretag, rättsinnehavare och kollektiva förvaltningsorganisationer starka förbehåll mot en utvidgning av tillämpningsområdet för ursprungslandsprincipen. De anser att en sådan utvidgning skulle begränsa deras möjligheter att licensiera rättigheter på territoriell grund.

Konsumenter, kabel- och telekommunikationsoperatörer, public service-programföretag och de flesta kollektiva förvaltningsorganisationerna understöder en möjlig utvidgning av den obligatoriska kollektiva förvaltningen av vidaresändning av tv- och radioprogram via kabel

[6] Se efterhandsutvärderingen (Refit) av direktivet om satellit- och kabelsändningar (93/83/EEG).

[7] Se den sammanfattade rapporten om svaren på det offentliga samrådet om översynen av direktivet om satellit- och kabelsändningar https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/full-report-public-consultation-review-eu-satellite-and-cable-directive.

till att även omfatta samtidig vidaresändning på andra plattformar. Många kollektiva förvaltningsorganisationer och public service-programföretag samt vissa kabel- och telekommunikationsoperatörer insisterar på att utvidgningen bör begränsas till ”slutna miljöer” som fungerar på ett liknande sätt som kabelnät. De flesta rättsinnehavare motsätter sig en möjlig utvidgning av systemet med obligatorisk kollektiv förvaltning på grund av den potentiella marknadsstörande effekten. Kommersiella programföretag är också i allmänhet motståndare till alternativet.

De åtgärder som planeras i detta förslag beaktar ett flertal orosmoment som berörda parter har nämnt, i synnerhet när det gäller omfattningen av utvidgningen av ursprungslandsprincipen (programföretagens beställvideotjänster omfattas exempelvis inte, och åtgärden berör endast klarering av rättigheter som är nödvändiga för anknutna onlinetjänster) och av mekanismen för obligatorisk kollektiv förvaltning (som är begränsad till slutna nätverk).

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Rättsliga[8] och ekonomiska[9] studier har utförts om tillämpningen av EU:s upphovsrättsbestämmelser på den digitala miljön (i synnerhet i fråga om onlinesändningar och vidaresändningar i digitala nätverk). Dessutom utfördes en studie 2015/2016 som stöd för utvärderingen av direktivet om satellit- och kabelsändningar och bedömningen av en möjlig utvidgning av det[10].

- **Konsekvensbedömning**

En konsekvensbedömning har genomförts för detta förslag[11]. Den 22 juli 2016 gav nämnden för lagstiftningskontroll ett positivt utlåtande under förutsättning att konsekvensbedömningen förbättras ytterligare[12]. Den slutliga konsekvensbedömningen inbegriper de kommentarer som ingår i det utlåtandet.

I konsekvensbedömningen utreds två uppsättningar politiska alternativ, som syftar till att underlätta klarering av rättigheter för i) onlinesändningar av tv- och radioprogram, och ii) digitala vidaresändningar av tv- och radioprogram.

För onlinesändningar av tv- och radioprogram utreddes tre politiska alternativ utöver referensalternativet. Ett icke-lagstiftningsalternativ (alternativ 1) som gick ut på att främja frivilliga avtal för att underlätta klarering av rättigheter för vissa av programföretagens onlinetjänster avfärdades eftersom resultatet skulle vara osäkert, bero på de berörda parternas villighet att licensiera rättigheter, och skulle inte säkerställa ett enhetligt licensieringssystem. Tillämpningen av ursprungslandsprincipen på onlinesändningar utreddes genom två lagstiftningsalternativ: enligt alternativ 2 skulle tillämpningsområdet begränsas till programföretags onlinetjänster som är anknutna till de ursprungliga sändningarna (i synnerhet

---

8 Studie om tillämpningen av direktiv 2001/29/EG om upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (se särskilt avsnittet om vidaresändning av upphovsrättsskyddat innehåll i digitala nätverk): http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/studies/index_en.htm,
studie om rätten till tillgängliggörande och dess samband med mångfaldiganderätten vid gränsöverskridande digitala sändningar: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/141219-study_en.pdf

9 Ekonomisk analys av den territoriella aspekten av rätten till tillgängliggörande i EU: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/1403_study1_en.pdf.

10 Undersökning och datainsamling till stöd för utvärderingen av direktivet om satellit- och kabelsändningar (93/83/EEG) och bedömning av dess möjliga utvidgning, 2016 [lägg till hänvisning vid publicering].

11 Lägg till länk till konsekvensbedömningen och sammanfattningen.

12 Lägg till länk till utlåtandet från nämnden för lagstiftningskontroll.

samsändnings- och catch up-tjänster), medan tillämpningsområdet enligt alternativ 3 skulle utvidgas till onlinesändningar som inte är anknutna till en sändning (webbutsändningstjänster). Alternativ 2 skulle minska transaktionskostnaderna avsevärt för programföretag som är villiga att göra sina sändningar tillgängliga online och över gränserna. Alternativ 3 skulle i princip utvidga de fördelarna till webbutsändare, men eftersom webbutsändningsmarknaden fortfarande är i utvecklingsskedet och onlineoperatörer enkelt kan flytta sin etableringsort inom EU skulle det också skapa rättslig osäkerhet för rättsinnehavare och skulle kunna leda till en lägre skyddsnivå. Alternativ 3 avfärdades därför. En tillämpning av ursprungslandsprincipen endast på vissa av programföretagens väl identifierade onlinetjänster (alternativ 2) ansågs lämpligare. Genom att minska de transaktionskostnader som hänger ihop med gränsöverskridande sändningar kommer det här alternativet att öppna upp nya möjligheter för programföretag att erbjuda sina onlinetjänster över gränserna, speciellt när det gäller innehåll som inte är beroende av territoriell ensamrätt. Det här alternativet begränsar inte rättsinnehavares och programföretags möjligheter att fortsätta licensiera rättigheter på territoriell grund, med iakttagande av krav i EU:s och medlemsstaternas lagstiftning.

För digitala vidaresändningar av tv- och radioprogram utreddes två politiska alternativ utöver referensalternativet. Enligt alternativ 1 skulle tillämpningsområdet för obligatorisk kollektiv förvaltning begränsas till att omfatta endast vidaresändningstjänster som tillhandahålls via IP-tv och andra slutna elektroniska kommunikationsnät, medan alternativ 2 också skulle gälla over-the-top vidaresändningstjänster, förutsatt att de tillhandahålls ett visst antal användare. Även om alternativ 2 skulle göra det möjligt för ett större antal vidaresändningstjänster att dra nytta av minskade transaktionskostnader för klarering av rättigheter skulle det också potentiellt kunna underminera rättsinnehavarnas exklusiva onlinerättigheter och distributionsstrategier, och därmed leda till minskade licensintäkter. Alternativ 1 innebär ingen sådan risk, eftersom de flesta vidaresändningstjänster som tillhandahålls via slutna elektroniska kommunikationsnät utnyttjar etablerade infrastrukturer som finns på ett visst territorium. Alternativ 1 valdes ut som det rekommenderade alternativet. Det väntas öka konsumenternas valmöjligheter i fråga om vidaresändningstjänster för tv- och radiosändningar från andra medlemsstater.

Förslaget väntas ge positiva resultat i fråga om fördelar jämfört med kostnader. De transaktionskostnader som förknippas med klarering av rättigheter torde minska, vilket gynnar konsumenternas valmöjligheter utan störande effekter på rättsinnehavarena. Dessutom kan förslaget generera nya licensieringsmöjligheter för rättsinnehavare och ytterligare licensintäkter.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Förslaget kommer att minska transaktionskostnaderna för både tv- och radioprogramföretag och vidaresändningstjänsteleverantörer och skulle därför vara positivt för små och medelstora företag som är aktiva inom detta område. Förslaget väntas också gynna rättsinnehavare, speciellt enskilda rättsinnehavare, mikroföretag och små och medelstora företag, som inte har kapacitet att förvalta enskilda licensieringsavtal med ett stort antal tjänsteleverantörer på olika territorier. Därför har det inte ansetts nödvändigt att införa undantag för mikroföretag eller förmildrande åtgärder för små och medelstora företag.

Ny teknisk utveckling har utvärderats noggrant och beaktats i detta förslag, vars fokus är onlinesändningar och digitala vidaresändningar av tv- och radioprogram. Vissa typer av onlinesändningar och vidaresändningstjänster har uteslutits från förslagets omfattning, främst på grund av den osäkerhet som hör ihop med pågående marknadsutveckling och att vissa tjänster endast är i första steget av sin utveckling.

- **Grundläggande rättigheter**

Genom att inrätta licenssystem som är tillämpliga på vissa typer av gränsöverskridande onlinesändningar och vidaresändningar över slutna nätverk kommer förslaget att ha en begränsad inverkan på upphovsrätt som en rätt till egendom och på näringsfriheten, vilka skyddas genom artiklarna 17 och 16 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Samtidigt kommer förslaget att gynna yttrandefriheten och informationsfriheten, som skyddas genom artikel 11 i samma stadga, eftersom det kommer att öka det gränsöverskridande tillhandahållandet och mottagandet av tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget påverkar inte Europeiska unionens budget.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Den första insamlingen av data bör ske när förordningen träder i kraft för att fastställa referensramen för framtida utvärderingar. Fokus för övervakningen skulle då vara de framsteg som görs i fråga om gränsöverskridande tillgång till tv- och radioprogram, med insamling av data vartannat eller vart tredje år.

I enlighet med artikel 6 i förslaget kommer kommissionen att utföra en översyn av förordningen och lägga fram en rapport om de huvudsakliga resultaten till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten kommer att omfatta en bedömning av hur förordningen har påverkat den gränsöverskridande tillgången till anknutna onlinetjänster. Översynen ska utföras enligt kommissionens riktlinjer om bättre lagstiftning.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

I artikel 1 definieras de tjänster som omfattas av åtgärderna (i synnerhet ”anknutna onlinetjänster” och ”vidaresändningstjänster”). Dessa definitioner kommer att tillämpas på ett enhetligt sätt i unionen.

I artikel 2 fastställs att de handlingar som är relevanta i upphovsrättshänseende för tillhandahållandet av en anknuten onlinetjänst endast sker i den medlemsstat där programföretaget är etablerat. Principen om ett programföretags ”huvudsakliga etableringsort” skulle ligga i linje med unionslagstiftningen.

Artiklarna 3 och 4 reglerar utövandet av den vidaresändningsrätt som förslaget gäller. I artiklarna fastställs bestämmelser som liknar dem som anges för vidaresändning via kabel i artiklarna 9 och 10 i direktiv 93/83/EEG. Artikel 3 lämnar ett visst handlingsutrymme för medlemsstaterna, motsvarande det som gäller vid vidaresändning via kabel enligt direktiv 93/83/EEG. Artiklarna 3 och 4 innehåller bestämmelser om obligatorisk kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter av relevans för vidaresändning, om rättsliga presumtioner om representation av kollektiva förvaltningsorganisationer och om programföretags utövande av rätten till vidaresändning via kabel.

I artikel 5 fastställs övergångsbestämmelser.

I artikel 6 föreskrivs att kommissionen ska utföra en översyn av förordningen och lägga fram en rapport om sina huvudsakliga resultat. Den förpliktigar medlemsstaterna att förse kommissionen med alla de uppgifter som den behöver för att utarbeta denna rapport.

I artikel 7 fastställs de slutliga bestämmelserna, det vill säga datum för förordningens ikraftträdande och det datum från vilket förordningen ska tillämpas.

2016/0284 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av programföretagens onlinesändningar och vidaresändningar av tv- och radioprogram

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande[13],

med beaktande av Regionkommitténs yttrande[14],

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

(1) För att bidra till att den inre marknaden fungerar är det nödvändigt att se till att användare runtom i unionen får större tillgång till tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater, genom att underlätta licensiering av upphovsrätt och närstående rättigheter för verk och andra skyddade alster som ingår i sändningar av sådana program. Tv- och radioprogram är viktiga medel för att främja kulturell och språklig mångfald, social sammanhållning samt tillgång till information.

(2) Utvecklingen av digital teknik och internet har förvandlat distributionen av och tillgången till tv- och radioprogram. Användare väntar sig i allt större grad att ha tillgång till tv- och radioprogram både live och som beställtjänst, både genom traditionella kanaler, som satellit eller kabel, och genom onlinetjänster. Det blir därför allt vanligare att programföretag utöver sina egna sändningar av tv- och radioprogram erbjuder onlinetjänster i anknytning till sändningen, såsom samsändningar och catch up-tjänster. Leverantörer av vidaresändningstjänster, som paketerar sändningar av tv- och radioprogram och erbjuder dem till användare samtidigt som den urspungliga sändningen i oförändrat och oavkortat skick, använder olika vidaresändningsteknik, som till exempel via kabel- eller satellitnät, digitala markbundna, slutna IP-baserade eller mobila nätverk samt det öppna internet. Från användarnas sida växer efterfrågan på tillgång till tv- och radiosändningar inte bara från den egna medlemsstaten utan även med ursprung i andra EU-medlemsstater, till exempel bland språkliga minoriteter i unionen och personer som bor i en annan medlemsstat än den medlemsstat de kommer ifrån.

[13] EUT C , , s. .
[14] EUT C , , s. .

(3) Ett antal hinder står i vägen för tillhandahållandet av onlinetjänster som är anknutna till sändningar och av vidaresändningstjänster, och därigenom den fria rörligheten för tv- och radioprogram inom unionen. Varje dag sänder programföretag många timmar nyhets-, kultur-, politik-, dokumentär- och underhållningsprogram. I dessa program ingår olika innehåll, som till exempel audiovisuella, musikaliska, litterära eller grafiska verk, som skyddas av upphovsrätt och/eller närstående rättigheter enligt unionslagstiftningen. Detta gör att det blir komplicerat att klarera rättigheter från många olika rättsinnehavare och för olika kategorier av verk och andra skyddade alster. Ofta måste rättigheterna klareras på mycket kort tid, speciellt när man gör nyhets- och aktualitetsprogram. För att kunna tillhandahålla onlinetjänster över gränserna måste programföretag ha de behövliga rättigheterna till verk och andra skyddade alster för alla de berörda territorierna och detta gör det ännu mer komplicerat att klarera rättigheter.

(4) Operatörer av vidaresändningstjänster, som vanligtvis erbjuder många program som använder otaliga verk och andra skyddade alster som ingår i de vidaresända tv- och radioprogrammen, har väldigt kort tid på sig att skaffa de licenser som behövs och klareringen av rättigheter blir därför en avsevärd börda. Det finns också en risk att rättsinnehavares verk och andra skyddade alster utnyttjas utan tillstånd eller ersättning.

(5) Rättigheterna för verk och andra skyddade alster har harmoniserats, bland annat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG[15] och Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG[16].

(6) Rådets direktiv 93/83/EEG[17] underlättar gränsöverskridande satellitsändning och vidaresändning via kabel av tv- och radioprogram från andra EU-medlemsstater. Direktivets bestämmelser om programföretags sändningar är dock begränsade till satellitsändningar och gäller därför inte onlinetjänster i anknytning till sändningar, medan bestämmelserna om vidaresändning av tv- och radioprogram från andra medlemsstater är begränsade till samtidiga, oförändrade och oavkortade vidaresändningar via kabel eller mikrovågssystem och omfattar inte sådan vidaresändning med annan teknik.

(7) Därför bör man underlätta det gränsöverskridande tillhandahållandet av onlinetjänster som är anknutna till sändningar och vidaresändningar av tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater genom att anpassa den rättsliga ramen för utövande av upphovsrätt och närstående rättigheter av relevans för sådan verksamhet.

(8) De anknutna onlinetjänster som omfattas av den här förordningen är sådana tjänster som tillhandahålls av programföretagen själva och som har en tydlig och underordnad anknytning till sändningen. De omfattar tjänster som ger tillgång till tv- och radioprogram på ett linjärt sätt samtidigt som sändningen samt tjänster som inom en fastställd period efter sändningen ger tillgång till tv- och radioprogram som programföretaget har sänt tidigare (så kallade catch up-tjänster). Dessutom omfattar anknutna onlinetjänster sådana tjänster som ger tillgång till material som berikar eller

---

15 Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

16 Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter (EUT L 376, 27.12.2006, s. 28).

17 Rådets direktiv 93/83/EEG av den 27 september 1993 om samordning av vissa bestämmelser om upphovsrätt och närstående rättigheter avseende satellitsändningar och vidaresändning via kabel (EGT L 248, 6.10.1993, s. 15).

på annat sätt utökar tv- och radioprogram som sänds av programföretaget, till exempel som förhandsvisning, utökning, komplettering eller recension av det berörda programmets innehåll. Tillhandahållande av tillgång till individuella verk eller andra skyddade alster som ingår i ett tv- eller radioprogram ska inte ses som en anknuten onlinetjänst. Definitionen av en anknuten onlinetjänst omfattar inte heller tillhandahållande av tillgång till verk eller andra skyddade alster utan anknytning till en sändning, såsom tjänster som ger tillgång till enskilda musikaliska eller audiovisuella verk, musikalbum eller videor.

(9) I syfte att göra det enklare att klarera rättigheter för tillhandahållande av anknutna onlinetjänster över gränserna är det nödvändigt att föreskriva att en ursprungslandsprincip ska inrättas i fråga om utövande av upphovsrätt och närstående rättigheter av relevans för handlingar som inträffar vid tillhandahållande av, tillgång till eller användning av en anknuten onlinetjänst. Denna ursprungslandsprincip bör endast tillämpas på förhållandet mellan rättsinnehavare (eller enheter som företräder rättsinnehavare, som kollektiva förvaltningsorganisationer) och programföretag, och endast för syftena tillhandahållande av, tillgång till eller användning av en anknuten onlinetjänst. Ursprungslandsprincipen bör inte tillämpas på eventuell påföljande överföring till allmänheten eller mångfaldigande av innehåll som är skyddat av upphovsrätt eller närstående rättigheter och ingår i den anknutna onlinetjänsten.

(10) Eftersom tillhandahållandet av, tillgången till eller användningen av en anknuten onlinetjänst anses inträffa enbart i den medlemsstat där programföretaget har sin huvudsakliga etableringsort, även om den anknutna onlinetjänsten i själva verket kan tillhandahållas över gränserna till andra medlemsstater, är det nödvändigt att säkerställa att parterna vid fastställandet av den summa som ska betalas för de berörda rättigheterna beaktar den anknutna onlinetjänstens alla aspekter, såsom tjänstens egenskaper, publik – både publiken i den medlemsstat där programföretaget har sin huvudsakliga etableringsort och i andra medlemsstater där den anknutna onlinetjänsten är tillgänglig och används – och språkversionen.

(11) Genom principen om avtalsfrihet kommer det att vara möjligt att fortsätta begränsa utnyttjandet av de rättigheter som berörs av den ursprungslandsprincip som fastställs i denna förordning, speciellt i den mån vissa tekniska sändningsmetoder eller vissa språkversioner berörs, förutsatt att begränsandet av utnyttjandet av de rättigheterna är förenligt med unionslagstiftningen.

(12) Operatörer av vidaresändningstjänster som tillhandahålls via satellitnät eller digitala markbundna, slutna IP-baserade, mobila och liknande nätverk, tillhandahåller tjänster motsvarande dem som tillhandahålls av operatörer av vidaresändningstjänster via kabel, då de i ett oförändrat och oavkortat skick samtidigt vidaresänder en ursprunglig tv- eller radiosändning från en annan medlemsstat till allmänheten, då denna ursprungliga sändning sker trådbundet eller trådlöst, även via satellit men inte online, och är avsedd för mottagning av allmänheten. De bör därför omfattas av denna förordning och gynnas av den mekanism som inför obligatorisk kollektiv förvaltning. Vidaresändningstjänster som erbjuds på det öppna internet bör inte omfattas av denna förordning eftersom de tjänsterna har andra egenskaper. De är inte kopplade till någon viss infrastruktur och har begränsade möjligheter att säkerställa en kontrollerad miljö i jämförelse med till exempel kabelnätverk eller slutna IP-baserade nätverk.

(13) För att ge rättslig säkerhet till operatörer av vidaresändningstjänster som tillhandahålls via satellitnät eller digitala markbundna, slutna IP-baserade, mobila eller liknande nätverk, och för att överbrygga nationella lagstiftningsskillnader i fråga om sådana

vidaresändningstjänster bör man tillämpa bestämmelser liknande dem som gäller vidaresändning via kabel enligt direktiv 93/83/EEG. Enligt de bestämmelser som fastställs i det direktivet ska rätten att meddela eller vägra tillstånd för en vidaresändningsoperatör utövas genom en kollektiv förvaltningsorganisation. Detta påverkar inte direktiv 2014/26/EU[18] och i synnerhet dess bestämmelser om rättsinnehavares rättigheter i fråga om valet av kollektiv förvaltningsorganisation.

(14) Alla rättigheter som innehas av programföretagen själva i fråga om deras sändningar, även rättigheter till innehåll i programmen, bör undantas från den obligatoriska kollektiva förvaltningen av rättigheter som tillämpas för vidaresändningar. Operatörer av vidaresändningstjänster har i allmänhet pågående kommersiella förbindelser med programföretag och kan följaktligen identifiera dem, varför klarering av rättigheter med programföretag är relativt enkelt. Operatörer av vidaresändningstjänster stöter därför inte på samma problem vid anskaffning av de behövliga licenserna från programföretag som när de ska skaffa licenser från innehavare av rättigheter till verk och andra skyddade alster som ingår i de vidaresända tv- och radioprogrammen. Därför finns inget behov av att förenkla licensieringsprocessen i fråga om rättigheter som innehas av programföretag.

(15) Det är nödvändigt att tillämpa ursprungslandsprincipen även på befintliga avtal, för att förhindra att tillämpningen av ursprungslandsprincipen kringgås genom förlängning av varaktigheten för befintliga avtal om utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter av relevans för tillhandahållande av, tillgång till eller användning av en anknuten onlinetjänst, men med en övergångsperiod.

(16) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheterna och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Det kan finnas en konflikt med rättsinnehavarnas utövande av rättigheter i den mån obligatorisk kollektiv förvaltning krävs för utövandet av rätten till överföring till allmänheten i fråga om vidaresändningstjänster, men det är nödvändigt att föreskriva ett sådant villkor på ett riktat sätt för vissa tjänster och för att möjliggöra större gränsöverskridande spridning av tv- och radioprogram genom att underlätta klarering av dessa rättigheter.

(17) För att uppnå målet att främja gränsöverskridande tillhandahållande av anknutna onlinetjänster och att underlätta vidaresändning av tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater är det lämpligt att anta en förordning, som är direkt tillämplig i medlemsstaterna. En förordning är nödvändig för att garantera att bestämmelserna tillämpas på ett enhetligt sätt i alla medlemsstaterna och att de träder i kraft samtidigt för alla berörda sändningar och vidaresändningar. Förordningens direkta tillämplighet minskar den rättsliga splittringen och ger mer enhetlighet genom att införa harmoniserade bestämmelser som främjar den fria rörligheten för tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater.

(18) En översyn av förordningen bör utföras efter att den har varit i kraft under en viss tid, för att bedöma bland annat i vilken utsträckning det gränsöverskridande tillhandahållandet av anknutna onlinetjänster har ökat till europeiska konsumenters förmån och därigenom också till förmån för ökad kulturell mångfald i unionen.

---

[18] Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/26/EU av den 26 februari 2014 om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden, EUT L 84, 20.3.2014, s. 72.

(19) Eftersom målen med denna förordning, nämligen att främja gränsöverskridande tillhandahållande av anknutna onlinetjänster och underlätta vidaresändning av tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, och de därför, på grund av deras omfattning och effekter, bättre kan uppnås på unionsnivå kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dess mål. När det gäller gränsöverskridande tillhandahållande av anknutna onlinetjänster fastställer denna förordning mekanismer för att göra det möjligt att underlätta klarering av upphovsrätt och närstående rättigheter. Denna förordning förpliktigar inte programföretag att tillhandahålla sådana tjänster över gränserna. Denna förordning förpliktigar inte heller operatörer av vidaresändningstjänster att ta in tv- och radioprogram med ursprung i andra medlemsstater i sitt utbud. Denna förordning gäller endast utövandet av vissa vidaresändningsrättigheter i den mån det är nödvändigt för att förenkla licensiering av upphovsrätt och närstående rättigheter för sådana tjänster och endast i fråga om tv- och radioprogram med ursprung i andra EU-medlemsstater.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1
Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

(a) *anknuten onlinetjänst*: en onlinetjänst som innebär att ett programföretag antingen själv tillhandahåller eller kontrollerar och ansvarar för tillhandahållandet till allmänheten av radio- eller tvprogram samtidigt med programföretagets sändning eller under en fastställd tidsperiod efter den, samt eventuellt material som producerats av eller för programföretaget i anknytning till en sådan sändning.

(b) *vidaresändning*: all samtidig, oförändrad och oavkortad vidaresändning, annan än vidaresändning via kabel enligt definitionen i direktiv 93/83/EEG och vidaresändning som tillhandahålls via en internetanslutningstjänst enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120[19], vilken är avsedd för mottagning av allmänheten, av en ursprunglig sändning från en annan medlemsstat, trådbundet eller trådlöst, även via satellit men inte online, av tv- och radioprogram som är avsedda för mottagning av allmänheten, förutsatt att sådan vidaresändning görs av en annan part än det programföretag som gjorde den ursprungliga sändningen eller under vars kontroll och ansvar den sändningen gjordes.

Artikel 2
Tillämpning av ursprungslandsprincipen på anknutna onlinetjänster

(1) Överföring till allmänheten och tillgängliggörande som inträffar då ett programföretag själv tillhandahåller eller kontrollerar och ansvarar för tillhandahållandet av en anknuten onlinetjänst samt mångfaldigande som är nödvändigt för tillhandahållande av, tillgång till eller användning av den anknutna

[19] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1).

onlinetjänsten ska, för syften som rör utövande av upphovsrätt och närstående rättigheter av relevans för dessa handlingar, anses inträffa endast i den medlemsstat där programföretaget har sin huvudsakliga etableringsort.

(2) Vid fastställande av den summa som ska betalas för de rättigheter som är underställda ursprungslandsprincipen enligt punkt 1 ska parterna beakta alla aspekter av den anknutna onlinetjänsten såsom dess egenskaper, publik och språkversionen.

Artikel 3

Utövande av rättigheter till vidaresändning för andra rättsinnehavare än programföretag

(1) Andra innehavare av upphovsrätt och närstående rättigheter än programföretag får utöva sin rätt att meddela eller vägra tillstånd till vidaresändning endast genom en kollektiv förvaltningsorganisation.

(2) Om en rättsinnehavare inte har överfört förvaltningen av den rättighet som avses i punkt 1 till en kollektiv förvaltningsorganisation ska den kollektiva förvaltningsorganisation som förvaltar rättigheter i samma kategori för den medlemsstats territorium för vilken operatören av vidaresändningstjänsten försöker klarera rättigheter till vidaresändning anses vara bemyndigad att förvalta rättigheten på den rättsinnehavarens vägnar.

(3) Om mer än en kollektiv förvaltningsorganisation förvaltar rättigheter inom samma kategori för den medlemsstatens territorium ska rättsinnehavaren fritt kunna välja vilken av dessa kollektiva förvaltningsorganisationer som ska anses vara bemyndigad att förvalta rättigheten. Om rättsinnehavaren i en sådan situation inte väljer en kollektiv förvaltningsorganisation ska det vara upp till medlemsstaten för vars territorium operatören av vidaresändningstjänsten försöker klarera rättigheter till vidaresändning att ange vilken av de kollektiva förvaltningsorganisationerna som anses behörig att förvalta rättigheten för den rättsinnehavaren.

(4) En rättsinnehavare ska ha samma rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet mellan operatören av vidaresändningstjänsten och den kollektiva förvaltningsorganisation som anses bemyndigad att förvalta dennas rättigheter som den rättsinnehavare som har bemyndigat den kollektiva förvaltningsorganisationen och ska kunna göra anspråk på dessa rättigheter inom en period som bestäms av den berörda medlemsstaten och som ska vara minst tre år räknat från dagen för den vidaresändning som innefattar rättsinnehavarens verk eller andra skyddade alster.

(5) En medlemsstat kan föreskriva att när en rättsinnehavare ger tillstånd till en ursprunglig sändning inom dess territorium av ett verk eller andra skyddade alster ska rättsinnehavaren anses ha samtyckt till att inte utöva sina rättigheter till vidaresändning på individuell grund utan att utöva dem enligt bestämmelserna i denna förordning.

Artikel 4

Utövande av rättigheter vid vidareutsändning för programföretag

Artikel 3 ska inte tillämpas på de rättigheter som utövas av ett programföretag vad avser dess egen sändning, oberoende av om de berörda rättigheterna är dess egna eller har överförts till det av andra innehavare av upphovsrätt eller närstående rättigheter.

Artikel 5
Övergångsbestämmelse

Avtal om utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter av relevans för överföring till allmänheten och tillgängliggörande som inträffar vid tillhandahållandet av en anknuten onlinetjänst samt för mångfaldigande som krävs för tillhandahållande av, tillgång till eller användning av en anknuten onlinetjänst vilka är i kraft den [*det datum som nämns i artikel 7.2, datum fylls i av Publikationsbyrån]* ska omfattas av artikel 2 från och med den *[det datum som nämns i artikel 7.2 + 2 år, datum fylls i av Publikationsbyrån]* om de löper ut efter det datumet.

Artikel 6
Översyn

(1) Senast den *[3 år efter det datum som nämns i artikel 7.2, datum fylls i av Publikationsbyrån]* ska kommissionen utföra en översyn av denna förordning och lägga fram en rapport om de huvudsakliga resultaten till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

(2) Medlemsstaterna ska förse kommissionen med alla uppgifter som den behöver för att utarbeta den rapport som avses i punkt 1.

Artikel 7
Slutbestämmelser

1) Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2) Den ska tillämpas från och med den *[6 månader efter offentliggörandet, datum ifylls av Publikationsbyrån]*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
Ordförande	*Ordförande*